

03.06.2021

Conferința

„Ce viitor ne dorim pentru Uniunea Europeană acasă și în lume?”
(online)

– SINTEZĂ –

În data de 3 iunie 2021, Institutul European din România, în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Externe, a organizat conferința „**Ce viitor ne dorim pentru Uniunea Europeană acasă și în lume?**”, ocazionată de lansarea și promovarea, la nivel național, a dezbaterilor sub egida Conferinței privind viitorul Europei. Aceasta a avut drept obiectiv să propună o primă serie de discuții cu privire la așteptările în raport cu Conferința, la modul în care UE și rolul României în UE sunt percepute de către cetățeni, de către experți în afaceri europene, dar și de către cei care lucrează sau au lucrat în mod direct și curent cu instituțiile de la Bruxelles.

În cadrul conferinței au avut intervenții: doamna **Iulia Matei** (secretar de stat pentru Afaceri Europene, Ministerul Afacerilor Externe), domnul **Lazăr Comănescu** (ambasador, secretar general desemnat al Organizației de Cooperare Economică la Marea Neagră), doamna **Alina Bârgăoanu** (prof. univ. dr. la Școala Națională de Studii Politice și Administrative București, președintele Consiliului de Administrație al Institutului European din România) și domnul **Dan Luca** (vicepreședinte pentru Inovație Strategică, EURACTIV Bruxelles). Moderarea discuțiilor a fost asigurată de domnul **Robert Lupițu** (redactor-șef, Caleaeuropeana.ro).

În mesajul său de bun venit, doamna **Oana-Mihaela Mocanu** (directorul general al Institutului European din România) a subliniat importanța dialogului în radiografierea așteptărilor de la Conferința privind viitorul Europei. Evenimentul face parte dintr-o serie de dezbateri pe subiecte de actualitate europeană prin care IER dorește a da curs ideii de a pune în centrul atenției cetățeanul european - dorințele, nevoile și aspirațiile sale în ceea ce privește viitorul Uniunii în care trăim.

În cadrul alocuțiunii sale, doamna Secretar de Stat **Iulia Matei** a punctat faptul că dezbaterile sub egida Conferinței privind viitorul Europei reprezintă un exercițiu democratic, de consultare a cetățenilor cu privire la semnificația proiectului european:

- Istoria construcției europene arată că UE este un *proiect pentru cetățeni*, care nu poate avansa fără consultarea acestora;
- Momentul actual continuă să fie marcat de criza pandemică; Uniunea Europeană trebuie să acționeze și să-și mențină capacitatea de reacție în beneficiul cetățenilor europeni;

- Noua consultare trebuie să răspundă unor întrebări precum: Cum vedem UE în anii ce urmează? Cum poate să acționeze UE și mai mult în beneficiul cetățenilor? Cum poate UE să fie mai rezilientă?;
- Este de o importanță majoră *parteneriatul* în acest dialog;
- Lecțiile acestei crize pandemice nu trebuie să ne lase indiferenți, întrucât ce criza va fi depășită trebuie să vedem care sunt lecțiile pe care le-am învățat și să ne fundamentăm răspunsurile pe aceste lecții: o *Uniune care să fie mai rezilientă, mai adaptată* provocărilor pe care le avem, care răspunde așteptărilor pe care le au cetățenii; UE trebuie să fie *mai incluzivă și coezivă*;
- În dialogul larg cetățenesc, concluziile pe care le vom trage la sfârșit vor fi acelea că avem nevoie de o *Uniune Europeană puternică*, în măsură să-și adapteze instrumentarul de acțiune în așa fel încât să aducă acea valoare adăugată (tradusă în realizări concrete);
- Ne confruntăm în prezent cu un anume grad de dezinformare și trebuie să combatem tot felul de tendințe care sunt din în ce mai periculoase din punct de vedere al comunicării beneficiilor și rezultatelor pe care UE le transpune și le gândește pentru cetățenii săi;
- Nu putem avea o comunicare eficientă a UE atâta timp cât nu avem rezultate palpabile/progrese de acțiune tangibilă;
- Uniunea Europeană este o Uniune a valorilor, este nevoie de promovarea acestor valori la nivel global;
- Importanța instrumentelor multilaterale pe care le avem la dispoziție, pandemia ne-a arătat forța și puterea multilateralismului, îndeosebi în confruntarea cu provocări orizontale;
- Dna Matei a lansat un apel ca această dezbatere să fie cât mai incluzivă prin transmiterea invitației către tineri de a participa activ. Să aducem niște răspunsuri despre cum trebuie să arate UE peste 10-15 ani. Transformările pe care le avem în vedere vor avea impact asupra vieților noastre ca cetățeni europeni.

În cadrul intervenției sale, domnul **Lazăr Comănescu** a evidențiat faptul că pandemia prezentă a demonstrat importanța conceptului și acțiunilor Uniunii Europene, atât pentru statele membre, cât și pentru cetățenii europeni:

- Avem nevoie de o Uniune mai puternic integrată, mai rezilientă;
- Conferința privind viitorul Europei are potențialul de a avea un succes mai mare față de formatele inițiale de dezbatere (inclusiv față de dialogurile cetățenești anterioare), avem de-a face prima dată cu o abordare de tip *bottom-up*;
- Trebuie să avem, însă, grijă la actorii politici populiști care s-ar putea să apeleze la cetățeni pentru a promova atitudini eurosceptice sau chiar extremiste;

- Pandemia a evidențiat cu mai multă putere decât alte contexte importanța principiilor solidarității și coeziunii, cât și a principiului subsidiarității;
- Dezbaterile ar trebui să se concentreze pe chestiunile de esență și să se evite cele care au generat sensibilități de-a lungului timpului, precum schimbările instituționale;
- Consolidarea rolului UE ca actor global este un subiect foarte important și relevant atunci când vorbim despre viitorul Europei. Întrebări precum: cât mai întârziem extinderea în Balcanii de Vest sau până unde sunt limitele geografice ale UE vor avea nevoie de un răspuns;
- Comisia Delors - exista pe vremea respectivă o foarte importantă unitate de celulă prospectivă; în ultimul timp UE și-a creat un mic nucleu, dar ar fi nevoie de o entitate cu resurse umane și cu expertiză (un gen de *forward unit*), astfel încât să devină locul de unde sunt gestionate direcțiile de acțiune pe termen lung într-o ordine internațională bazată pe reguli.

Doamna **Alina Bârgăoanu** a arătat că, în contextul pandemiei cu noul coronavirus, Comisia Europeană a preluat frâiele managementului crizei, ceea ce a reprezentat un exemplu de succes:

- Este momentul potrivit pentru discuția despre extinderea competențelor Uniunii Europene în domeniul sănătății, educației și digital/inovare;
- Gestionarea perioadei post-pandemice s-ar putea să fie la fel de dificilă, dacă nu chiar mai dificilă față de gestionarea crizei pandemice în sine;
- Pandemia a accelerat anumite tendințe, iar post-pandemia va fi mai dificilă din punct de vedere social, economic ș.a.;
- Raportul Comunității de Intelligence din Statele Unite ale Americii (Global Trends 2040) vorbește despre cele patru provocări/crize care pot afecta viitorul UE: schimbările climatice, crizele financiare, crizele sanitare, perturbările produse de tehnologie;
- Toate aceste crize conduc la polarizare, fărâmițare, globalizarea cu două viteze, fenomenul cu două viteze care se poate întâlni pe același teritoriu (în același stat membru), fenomen deosebit de periculos;
- *Contribuția României* la această dezbatere privind așteptările de la CoFoE: prin tot ce au amintit vorbitorii anteriori; prin dezvoltarea propriei reziliențe; prin asigurarea propriei prosperități și stabilități la granița de Est a Uniunii Europene; să participe într-o manieră informată la procesul decizional; să contribuie la diminuarea percepției că avem de a face cu o Uniune cu două viteze.

Intervenția domnului **Dan Luca** s-a concentrat asupra modului în care Conferința privind viitorul Europei este înțeleasă la Bruxelles, asupra modului în care este văzută România de la Bruxelles, cât și asupra modalităților în care dezbaterile cu privire la viitorul proiectului european poate fi avansată:

- Apare un fenomen nou, început cu câțiva ani în urmă: din ce în ce mai mulți oameni (în special tineri) vor să înțeleagă cu adevărat ce e proiectul european, proces ce se poate numi *mișcarea constructivă europeană*;
- Este foarte important care va fi catalizatorul acestei dezbateri, în special având în vedere importanța acestor catalizatori în istoria integrării europene;
- Rolul presei europene este foarte important. Există o mișcare și la nivelul presei, reprezentând o contrabalantă la presa anglosaxonă, mai sceptică cu privire la proiectul european;
- Partidele politice pot fi de asemenea un factor de coagulare în această dezbatere;
- Ideile provenite din studii/din mediul academic ar trebui să iasă în presă și să ajungă la cetățeni;
- Puncte de reflecție pentru dezbaterile ce vor urma pe acest subiect:
 - Cât de mult cred liderii naționali în dezvoltarea proiectului european?
 - Există o dezbatere reală între Bruxelles și liderii naționali?
 - Cum va juca binomul franco-german?
 - Cum facem schimbarea/evoluția UE fără a schimba tratatele?
 - Ce fel de UE dorim?
 - Vor fi cetățenii motivați să ia parte la dezbatere?
 - Ce impact va avea dezbaterea asupra bugetului UE?

În cadrul **secțiunii de întrebări** au fost reliefate următoarele puncte de vedere:

- Implicarea cetățenilor reprezintă un element cheie în definirea viitorului Uniunii Europene;
- Este vital să ne „batem” pentru acest proces european, cum trebuie să ne implicăm fiecare pentru a construi împreună viitorul european;
- E important să arătăm că dezbaterea aceasta vizează subiecte ce țin de cotidian/de evoluția societală, în acest context care sunt condițiile pe care le considerăm cele mai adaptate pentru dezvoltarea unui model social european;
- Competiția geopolitică ar trebui să fie un mod de dezvoltare internațională, nu monopol al unui actor geopolitic asupra altora;
- De remarcat că discutăm despre viitorul *Europei*, nu numai al *Uniunii Europene*.

Înregistrarea video a evenimentului poate fi accesată [aici](#).

Sinteză realizată de

Eliza Vaș și Ionuț-Mircea Marcu
Experți în cadrul Serviciului Studii Europene IER